22.3.2017

Eduskunnan työ- ja elinkeinojaostolle

Asia: O 3/2017 Ajankohtaiset asiat jaostossa. Teema: Merenkulun tukemisen ongelmakohdat ja kehittämishaasteet sekä merenkulun tukemisen vaikutukset kilpailuun

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry lausuu otsikkoasiasta kunnioittavasti seuraavan.

1. **Tampereen yliopiston selvitys ”Merenkulun tuet – arvio henkilökuljetuksiin kohdistuvista valtiontuista”**

Tampereen yliopisto on arvioinut tuoreessa selvityksessään Suomen valtion matkustaja-aluksille maksamia vuosittaisia tukia (liite 1). Selvityksen keskeiset havainnot ovat seuraavat:

- Matkustajamerenkulun tuet ovat vuosittain 241–255 miljoonaa euroa.
- Suurin epäsuoran tuen muoto on myynnin ja palvelujen arvonlisä- ja valmisteverottomuus, jonka arvo on 184 miljoonaa euroa vuodessa.
- Suurin suoran tuen muoto on miehistökustannustuki, 38,7 miljoonaa euroa vuodessa.
- Tuki kohdistuu 13 matkustaja-alukselle, joista yhdeksän on Ruotsin, kolme Saksan ja yksi Viron liikenteessä.

2. Matkustajamerenkulun tuet vääristävät kilpailua

Matkustaja-alukset ovat nykyisin monipuolisia viihdekeskuksia, jotka tarjoavat samanlaisia palveluja kuin maissa toimivat hotellit, kylpylät sekä ruoka- ja yöravintolat. Asiakkaat voivat myös olla koko viihderisteilyn ajan laivassa nousematta maihin. Viihderisteily on vaihtoehto kotimaassa vietettävälle lomalle ja juhlinnalle maissa olevassa yöravintolassa (liite 2).

Matkustaja-alukset ovat nykyisin myös monipuolisia kokous- ja kongressikeskuksia (liite 3). Matkustaja-aluksella järjestettävä kokous ja kongressi ovat vaihtoehtoja maissa olevassa hotellissa, kylpylässä sekä muussa kokous- ja kongressikeskuksessa pidettävälle tilaisuudelle.

Varustamot voivat hinnoitella valtion suorien ja epäsuorien tukien avulla risteilyt ja niillä tarjottavat palvelut useita kymmeniä prosentteja edullisemmiksi kuin maissa toimivat matkailu- ja ravintola-alan yritykset. Kuvaavana esimerkkinä on laivan ravintolassa ja maissa toimivassa ravintolassa nautittu illallinen. Maissa olevassa ravintolassa nautitussa illallisessa on keskimäärin 27 prosenttia veroja ja työnantajamaksuja. Niitä ei ole laivan ravintolassa nautitussa illallisessa. Maissa toimivalla matkailu- ja ravintola-alan yrityksillä ei ole mitään mahdollisuutta menestyä hintakilpailussa matkustaja-alusten kanssa.

Matkustajamerenkulun tukien avulla valtio tukee lomien viettämistä ja kokousten pitämistä laivoilla, mutta myös suomalaisten matkailua ulkomaille kotimaan matkailun sijaan. Tuet ovat osaltaan syynä siihen, että suomalaisten kotimaan matkailu on kehittynyt heikosti vuodesta 2007 alkaen, kun samanaikaisesti matkat ulkomaille ovat kasvaneet 60 prosenttia. Tämä vähentää suomalaisten matkailu- ja ravintola-alan yritysten palvelujen kysyntää ja työllisyyttä. Suomen matkustustase onkin selvästi negatiivinen.

Tukien avulla Suomen valtio tukee myös alkoholin hankintaa ulkomailta ja laivoilta kotimaan sijaan. Suomen valtiolta jää saamatta niistä verotulot ja työllisyys.

Myös esimerkiksi tupakka- ja alkoholilakia sovelletaan laivoilla lievemmin kuin maissa toimivissa ravintoloissa ja hotelleissa. Valvontaviranomaiset eivät käytännössä valvo alkoholin anniskelua laivojen ravintoloissa. Esimerkiksi alaikäisten on mahdollista nauttia alkoholia laivoissa tavalla, mikä ei ole mahdollista maissa toimivissa hotelleissa ja kylpylöissä.

Matkustajamerenkulun tukia on mahdoton perustella valtion taloudenkaan näkökulmasta. Jos asiakas pitäisi loman maissa olevassa matkailukeskuksessa, kävisi syömässä ja juhlimassa maissa olevassa ravintolassa, yöpyisi maissa olevassa hotellissa tai kylpylässä sekä pitäisi kokouksensa maissa olevassa kokous- tai kongressikeskuksessa, valtio saisi niistä arvonlisä- ja valmisteverot täysimääräisesti. Sama koskee niin työnantajamaksuja kuin alkoholin ostamista kotimaasta ulkomaiden sijaan.

MaRa katsoo, että matkustajamerenkulun tuet vääristävät räikeällä tavalla matkustaja-alusten ja maissa toimivien matkailu- ja ravintola-alan yritysten välistä kilpailua. Ne vähentävät merkittävästi myös Suomen valtion saamia verotuloja. Myös työllisyys maissa olevissa matkailu- ja ravintola-alan yrityksissä on pienempi tukien vuoksi. Eduskunnan tulee vähentää matkustajamerenkulun tukia merkittävästi. Myös alkoholi- ja tupakkalainsäädäntöä tulee soveltaa laivoissa ja maissa toimivissa yrityksissä kilpailuneutraalisti.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Liitteet: Liite 1: Merenkulun tuet – arvio henkilökuljetuksiin kohdistuvista valtiontuista
Liite 2: Pikkujouluristeilyt á la Viking Line
Liite 3: Keksi tilaisuus ja anna meidän hoitaa loput.